

# Cercetarea statistică Finanțarea și Consumul Gospodăriilor Populației (FCGP)



România 2026

## GLOSAR DE TERMENI

### Abrevieri

**BCE** - Banca Centrală Europeană

**BNR** - Banca Națională a României

**CAPI** - *Computer Assisted Personal Interview* (interviu față-în-față asistat de computer)

**CATI** - *Computer Assisted Telephone Interview* (interviu telefonic)

**CAWI** - *Computer Assisted Web Interview* (interviu online)

**FCGP** - Finanțarea și Consumul Gospodăriilor Populației (*Household Finance and Consumption Survey - HFCS*)

**INS** - Institutul Național de Statistică

**IRES** - Institutul Român pentru Evaluare și Strategie

**PCF** - Persoana cu competențe financiare

**PR** - Persoana de referință (persoana în jurul căreia se formează gospodăria, poate sau nu să fie PCF)

**RPG** - Reședință principală a gospodăriei

## A

### Acțiuni

Titluri care arată că o persoană deține o parte dintr-o companie. Cine deține acțiuni poate câștiga din dividende sau din creșterea valorii lor. În limbaj simplu, înseamnă că aveți o mică parte dintr-o firmă. Pot fi acțiuni listate la bursă sau participații în firme nelistate.

Exemplu: dacă ați cumpărat acțiuni la Bursa de Valori București sau dețineți o cotă-parte dintr-o firmă împreună cu altcineva, acestea sunt acțiuni sau participații.

### Active financiare

Totalitatea banilor și investițiilor financiare pe care le deține gospodăria și care pot produce venit ori pot fi transformate în bani. Aici intră conturile curente, depozitele, acțiunile, obligațiunile, fondurile mutuale, participațiile la firme și criptoactivele. Este util ca respondentul să se gândească la tot ce are în bancă, în investiții sau de recuperat de la alte persoane.

Exemplu: bani în contul curent, un depozit la termen, unități de fond cumpărate prin bancă, obligațiuni de stat, criptomonede cumpărate ca investiție.

### Active reale

Bunuri fizice cu valoare economică. Aici intră locuințe, terenuri, mașini și alte obiecte de valoare. Diferența față de activele financiare este că acestea sunt bunuri concrete, nu produse bancare sau investiții pe hârtie.

Exemplu: apartamentul în care locuiți, un teren agricol, o casă de vacanță, un autoturism, bijuterii valoroase.

### Activitate economică independentă

Activitate desfășurată pe cont propriu, în care câștigul depinde direct de profitul obținut din bunurile sau serviciile produse. Persoana care o desfășoară ia decizii pentru activitate și răspunde de rezultatul ei. Exemple utile: PFA, cabinet individual, mic magazin, atelier, activitate agricolă pe cont propriu, prestări servicii, drepturi de autor.

Exemplu: dacă sunteți PFA, aveți un salon, un cabinet, faceți traduceri pe cont propriu sau vindeți produse realizate de dumneavoastră, aceasta este activitate independentă.

### Alte active financiare

Orice active financiare care nu se potrivesc clar în categoriile standard deja menționate separat în chestionar. De exemplu, anumite produse financiare mai puțin obișnuite, creanțe, alte plasamente. Dacă respondentul spune „mai am niște investiții, dar nu sunt acțiuni, nici fonduri, nici depozite”, de regulă aici se încadrează.

Exemplu: o sumă investită într-un produs financiar mai rar întâlnit sau bani de recuperat dintr-un împrumut acordat altcuiva.

### Alte proprietăți imobiliare

Orice proprietăți deținute în afară de locuința principală: apartamente, case, garaje, birouri, spații comerciale, terenuri, ferme, păduri.

Exemplu: un apartament dat în chirie, o casă moștenită în altă localitate, un teren extravilan, un spațiu comercial.

### **Asigurare de viață**

Produs financiar prin care se plătesc contribuții către un asigurator, iar acesta promite să plătească ulterior o sumă sau o rentă, la o anumită dată sau la decesul persoanei, dacă aceasta survine mai devreme. În FCGP se iau în calcul mai ales asigurările cu componentă de economisire sau acumulare, nu simplele polițe de risc plătibile doar la deces.

Exemplu: o poliță pentru care plățiți lunar sau anual și la final aveți dreptul la o sumă acumulată ori familia primește o sumă dacă se întâmplă ceva.

### **Asigurare de viață integrală / completă**

Tip de asigurare de viață care combină protecția cu acumularea unei valori în timp. Pentru respondent, poate fi explicată drept o asigurare de viață care nu oferă doar protecție, ci și o sumă acumulată sau un beneficiu financiar ulterior.

Exemplu: o poliță încheiată pentru 20 de ani, la finalul căreia primiți bani înapoi sau aveți o valoare acumulată.

### **Avere netă totală**

Valoarea tuturor activelor minus valoarea tuturor datoriilor. Cu alte cuvinte, cât rămâne dacă din tot ce deține gospodăria se scad toate sumele de plată.

Exemplu: dacă gospodăria deține bunuri și economii de 500.000 lei și are datorii totale de 150.000 lei, averea netă este 350.000 lei.

## **B**

### **Beneficii determinate**

Tip de plan de pensii în care ceea ce va primi persoana la final este stabilit printr-o formulă sau prin reguli prestabilite, nu doar prin suma acumulată într-un cont individual. Explicația simplă este: nu vede neapărat un „sold” clar în cont, dar planul promite o prestație viitoare calculată după anumite reguli.

Exemplu: o pensie suplimentară oferită de angajator, calculată în funcție de vechime și salariu, nu doar de contribuțiile personale.

### **Bunuri de valoare**

Obiecte fizice cu valoare ridicată, care nu sunt folosite ca locuință sau vehicul obișnuit. De exemplu, bijuterii, aur, opere de artă, colecții, ceasuri valoroase. În interviu este util să se clarifice faptul că nu intră aici bunurile curente de uz casnic, ci doar cele cu valoare semnificativă și relativ ușor identificabilă.

Exemplu: un set de bijuterii din aur, monede de aur, un tablou valoros, o colecție filatelică sau un ceas de lux.

## **C**

### **Card de credit**

Instrument de plată care permite cheltuirea unor bani puși la dispoziție de bancă. Dacă suma folosită nu este rambursată integral până la termen, rămâne un sold care generează costuri.

Exemplu: plătiți cu cardul cumpărături, dar nu folosiți doar banii dumneavoastră din cont, ci o limită pusă la dispoziție de bancă.

### **Certificat de depozit**

Produs de economisire emis de bancă, care confirmă depunerea unei sume de bani pentru o anumită perioadă și în anumite condiții.

Exemplu: un document sau produs bancar care arată că ați depus bani la bancă pentru economisire și că îi puteți recupera conform condițiilor stabilite.

### **Consolidarea datoriei**

Situația în care mai multe datorii sunt reunite într-un singur credit, de obicei pentru a obține condiții mai bune sau pentru a gestiona mai ușor plățile.

Exemplu: aveți două credite de consum și un card de credit, iar banca vă oferă un singur credit nou cu care le achitați pe toate.

### **Cont administrat de un terț**

Cont sau portofoliu de investiții administrat de o altă persoană sau instituție în numele titularului. Poate fi explicat drept o investiție gestionată de bancă, broker, consultant sau alt administrator, fără ca gospodăria să decidă direct fiecare plasament.

Exemplu: un cont de investiții deschis la o bancă sau un broker, în care altcineva vă administrează portofoliul.

### **Cont de economii**

Cont bancar folosit pentru păstrarea banilor puși deoparte, nu pentru plățile curente de zi cu zi. De obicei, banii dintr-un astfel de cont pot aduce dobândă.

Exemplu: un cont separat de contul curent, în care păstrați economii și din care nu faceți în mod obișnuit plăți sau cumpărături.

### **Cont fiduciar**

Cont în care bani sau alte active sunt administrate de o persoană sau de o entitate în beneficiul altei persoane, după reguli stabilite în prealabil. Persoana care beneficiază de bani nu este neapărat și cea care administrează direct contul.

Exemplu: un cont în care un părinte, un tutore sau un administrator gestionează bani pentru copil ori pentru alt beneficiar.

### **Cont la vedere / cont curent**

Cont bancar din care banii pot fi retrași sau folosiți oricând. Este contul folosit frecvent pentru încasări, plăți și operațiuni de zi cu zi.

Exemplu: contul în care primiți salariul și din care plătiți cu cardul sau faceți transferuri.

### **Cont de depozit / depozit la termen**

Sumă de bani păstrată la bancă, de obicei pe o perioadă stabilită, în schimbul unei dobânzi. Spre deosebire de contul curent, accesul la bani poate fi limitat sau poate implica pierderea dobânzii dacă suma este retrasă mai devreme.

Exemplu: ați pus 20.000 lei într-un depozit pe 12 luni, pentru care primiți dobândă.

### **Contribuție lunară la un plan de pensii**

Suma plătită periodic într-un plan de pensii.

Exemplu: 200 lei pe lună plătiți într-un plan de pensii private facultative.

### **Credit**

Sumă de bani împrumutată care trebuie rambursată în timp, de regulă cu dobândă. Pentru respondent, termenul poate acoperi atât creditul ipotecar, cât și creditul de consum, cardul de credit, leasingul sau alte împrumuturi.

Exemplu: un împrumut de la bancă pentru locuință, nevoi personale sau achiziția unei mașini.

### **Credit de consum**

Credit fără garanție imobiliară, luat pentru nevoi personale sau achiziții de bunuri și servicii. Poate lua forma unui credit de nevoi personale, a unui card de credit sau a altor împrumuturi negarantate.

Exemplu: un credit pentru mobilă, electrocasnice, cheltuieli medicale, vacanță sau renovări mici.

### **Credit ipotecar**

Credit garantat cu un imobil, cel mai frecvent cu locuința. Dacă persoana nu își mai plătește obligațiile, creditorul poate executa garanția.

Exemplu: creditul luat pentru cumpărarea apartamentului în care locuiți.

### **Credit invers / ipotecă inversă**

Produs financiar prin care proprietarul unei locuințe primește bani având locuința drept garanție, în loc să plătească el rate lunare obișnuite.

Exemplu: o persoană în vârstă care deține o locuință și primește lunar bani de la o instituție, urmând ca locuința să fie folosită ulterior pentru recuperarea sumelor.

### **Credit negarantat**

Împrumut care nu este legat de o garanție reală, cum ar fi un imobil. De regulă, intră aici creditele personale, unele linii de credit, unele carduri de credit și alte forme de datorie fără colateral.

Exemplu: un credit de nevoi personale fără ipotecă.

### **Credit cu dobândă fixă**

Credit la care rata dobânzii nu se schimbă pe perioada stabilită în contract sau pe o perioadă determinată. Explicația simplă este: aceeași dobândă, indiferent de schimbările din piață, pe durata fixată.

Exemplu: aveți un credit cu dobândă de 6% fixă pentru primii 5 ani.

### **Credit cu dobândă variabilă**

Credit la care dobânda se poate schimba pe durata contractului, în funcție de clauzele stabilite.

Exemplu: rata lunară poate crește sau scădea dacă se schimbă indicele de referință sau marja totală aplicabilă.

### **Credit cu rambursare integrală la scadență**

Credit în care principalul nu se rambursează treptat, ci integral la final, la scadență. Pe parcurs se pot plăti doar dobânzi sau alte costuri.

Exemplu: plățiți lunar doar dobânda, iar suma împrumutată inițial se achită integral la finalul creditului.

### **Criptoactive**

Active digitale, precum criptomonede, deținute ca investiție sau rezervă de valoare.

Exemplu: Bitcoin, Ethereum sau alte monede virtuale cumpărate pentru investiție.

## **D**

### **Datorii**

Toate obligațiile financiare ale gospodăriei, adică sumele care trebuie plătite în viitor. Aici intră creditele, leasingul, liniile de credit, soldurile la carduri, împrumuturile private și alte datorii.

Exemplu: soldul rămas la creditul ipotecar, suma datorată pe cardul de credit, leasingul auto și un împrumut luat de la rude.

### **Descoperit de cont (Overdraft)**

Facilitate atașată unui cont curent care permite cheltuirea unei sume mai mari decât banii existenți efectiv în cont. Este, practic, o formă de credit de scurtă durată legată de contul bancar.

Exemplu: aveți în cont 0 lei, dar banca vă permite să folosiți până la 5.000 lei peste soldul existent.

### **Depozit la termen**

Sumă de bani depusă la bancă pentru o perioadă stabilită, de obicei în schimbul unei dobânzi. În multe cazuri, retragerea banilor înainte de termen poate implica pierderea dobânzii sau alte condiții.

Exemplu: ați depus o sumă la bancă pentru 3, 6 sau 12 luni, iar banca vă plătește dobândă pentru acea perioadă.

### **Depozit bancar**

Sumă depusă la bancă pentru păstrare și, de regulă, remunerată prin dobândă. Poate fi la termen sau la vedere, după condițiile de utilizare.

Exemplu: un depozit pe 6 luni sau pe 1 an deschis la bancă.

### **Dividende**

Sume plătite din profitul unei companii către deținătorii de acțiuni sau alte titluri de participare.

Exemplu: dacă aveți acțiuni la o companie și aceasta distribuie profit, primiți dividende.

### **Dobândă**

Costul banilor împrumutați sau câștigul obținut pentru bani depuși ori investiți. Dacă luați un credit, plătiți dobândă; dacă aveți depozite sau anumite investiții, puteți încasa dobândă.

Exemplu: banca vă plătește dobândă pentru depozit, iar dumneavoastră plătiți dobândă pentru credit.

### **Dobândă anuală efectivă (DAE)**

Indicator care arată costul total anual al creditului, nu doar dobânda nominală. Este util pentru compararea costului creditelor, pentru că poate include și comisioane și alte costuri relevante.

Exemplu: două credite pot avea aceeași rată a dobânzii, dar DAE diferită, dacă unul are comisioane mai mari.

### **Donație**

Transmiterea unui bun sau a unei sume fără plată, de regulă între persoane.

Exemplu: părinții donează copilului un apartament sau o sumă de bani pentru avansul la locuință.

## **E**

### **Economii**

Bani puși deoparte, în numerar, conturi sau investiții, pentru utilizare viitoare. O formulare utilă pentru respondent este: „Ce bani sau investiții aveți puși deoparte?”

Exemplu: bani în contul de economii, bani păstrați în casă, un depozit la bancă, unități de fond cumpărate treptat.

### **Economii și investiții financiare**

Categorie mai largă care include depozite la vedere, depozite la termen, conturi de economii, obligațiuni, acțiuni, fonduri de investiții și alte active financiare. Este o formulare utilă când respondentul nu știe exact unde să încadreze un produs financiar.

Exemplu: „tot ce aveți economisit sau investit prin bancă, bursă sau alte produse financiare”.

## **F**

### **Fond mutual / fond de investiții**

Mecanism prin care mai mulți investitori pun bani împreună, iar aceștia sunt administrați de profesioniști. Pot exista fonduri de acțiuni, de obligațiuni, monetare, ETF-uri și altele.

Exemplu: ați cumpărat „unități de fond” prin bancă și nu alegeți dumneavoastră fiecare acțiune sau obligațiune.

### **Fond speculativ (hedge fund)**

Fonduri de investiții care urmăresc obținerea unor câștiguri mai mari prin strategii mai complexe și, de regulă, mai riscante decât fondurile obișnuite. Pot investi într-o gamă largă de active și pot folosi tehnici precum împrumutul pentru investiții, vânzarea în lipsă sau instrumente derivate.

Exemplu: dacă o persoană investește bani într-un fond care urmărește profituri mari folosind strategii complexe și riscante, acea investiție poate fi într-un fond speculativ.

### **Formă juridică a întreprinderii**

Modul legal în care este organizată o activitate economică: PFA, întreprindere individuală, SRL și altele. Nu este doar o etichetă administrativă; contează pentru felul în care se înțeleg veniturile și activele.

Exemplu: aveți activitatea organizată ca PFA sau ca SRL.

## **G**

### **Garanție**

Bun sau set de bunuri oferite drept siguranță pentru rambursarea unui împrumut. Dacă datoria nu este plătită, garanția poate fi executată și vândută.

Exemplu: apartamentul pus ipotecă pentru obținerea unui credit sau mașina folosită ca garanție.

### **Gratuitate de utilizare a locuinței / utilizare gratuită**

Situația în care gospodăria folosește o locuință fără să plătească chirie. Poate fi pusă la dispoziție de familie, de angajator, de stat sau de alte entități.

Exemplu: locuiți într-un apartament al părinților fără să plătiți chirie sau într-o locuință de serviciu oferită gratuit.

## **I**

### **Indemnizație de șomaj**

Sumă primită periodic pentru a compensa integral sau parțial pierderea veniturilor cauzată de șomaj. Explicația simplă este: bani primiți de la stat sau din sistemul de protecție socială atunci când persoana nu are loc de muncă ori trece prin anumite situații legate de șomaj.

Exemplu: suma primită lunar după pierderea locului de muncă, pe o perioadă determinată.

### **Investiții financiare**

Plasamente făcute pentru a obține câștiguri viitoare: dobândă, dividende sau creștere de valoare.

Exemplu: acțiuni, obligațiuni, fonduri mutuale, depozite, criptomonede cumpărate în scop investițional.

### **Instrumente ale pieței monetare**

Produce financiare pe termen scurt, folosite de obicei pentru plasarea sau împrumutarea banilor pe perioade scurte, de regulă sub un an. Sunt, în general, considerate mai sigure decât alte investiții, dar au de obicei câștiguri mai mici.

Exemplu: titluri de stat pe termen scurt, certificate de trezorerie sau alte plasamente pe termen scurt făcute prin bănci ori alte instituții financiare.

### **Împrumut privat**

Împrumut luat de la o persoană fizică, nu de la bancă sau altă instituție financiară. Pentru operator este util să clarifice dacă banii au fost împrumutați de la rude, prieteni sau alte persoane.

Exemplu: ați împrumutat bani de la părinți, frați, prieteni sau cunoștințe.

### **Împrumut negarantat**

Împrumut fără garanție reală, cum ar fi o locuință. În această categorie se încadrează multe credite personale și alte datorii fără garanții (colateral). De regulă, costul lor este mai mare decât la creditele garantate.

Exemplu: un credit de nevoi personale luat fără ipotecă și fără alt bun adus drept garanție.

### **Întreprindere individuală**

Formă de activitate economică deținută și administrată de o singură persoană fizică. În această categorie pot intra, de exemplu, persoana fizică autorizată (PFA), întreprinderea individuală și, în anumite clasificări, întreprinderea familială.

Exemplu: o persoană care lucrează pe cont propriu ca PFA sau are o mică afacere înregistrată pe numele său.

## **L**

### **Leasing**

Contract prin care persoana folosește un bun, de regulă un vehicul, în schimbul unor plăți periodice. Pentru respondent: dacă plătește lunar pentru folosirea unei mașini fără a fi proprietar deplin de la început, cel mai probabil este leasing.

Exemplu: mașina folosită prin leasing operațional sau financiar, pentru care plățiți rate lunare.

### **Linie de credit**

Limită de credit atașată unui cont, care poate fi folosită în mod repetat până la un plafon. Se deosebește de un împrumut clasic prin faptul că suma poate fi trasă și rambursată flexibil.

Exemplu: banca vă oferă o limită de 10.000 lei pe care o puteți folosi când aveți nevoie și o rambursați treptat.

## **M**

### **Moștenire**

Bunuri sau bani primiți după decesul unei persoane. În FCGP, moștenirile și donațiile substanțiale sunt relevante pentru a înțelege cum a dobândit gospodăria anumite active și cum s-a format averea.

Exemplu: ați moștenit un apartament, un teren sau o sumă de bani de la părinți sau bunici.

## **O**

## **Obligațiuni**

Titluri de creanță prin care investitorul împrumută bani unui emitent și primește, de regulă, dobândă, iar la final primește principalul înapoi.

Exemplu: titluri de stat cumpărate de la Ministerul Finanțelor sau obligațiuni emise de o companie.

## **Organism fără scop lucrativ**

Entitate înființată pentru un scop social, comunitar, profesional, cultural sau caritabil, nu pentru obținerea de profit personal de către fondatori sau membri. În această categorie intră, de exemplu, asociațiile, fundațiile și ONG-urile.

Exemplu: o fundație sau o asociație care desfășoară activități în sprijinul unei comunități.

## **P**

### **Parteneriat**

Formă de organizare în care două sau mai multe persoane desfășoară împreună o activitate economică, sub o denumire comună, pe baza unei asocieri.

Exemplu: o afacere deținută și administrată împreună de doi sau mai mulți asociați.

### **Partener pasiv / partener tăcut**

Persoană care are capital investit într-o activitate sau firmă, dar nu lucrează efectiv în ea și nu o conduce. Profitul obținut doar dintr-un astfel de capital investit nu este venit din activitate independentă, ci intră la alt tip de venit.

Exemplu: ați investit bani într-o firmă a unui prieten, dar nu lucrați acolo și nu luați decizii de management.

### **Pensie publică**

Venit primit din sistemul public de pensii. Poate include pensie pentru limită de vârstă, pensie anticipată, pensie de urmaș sau pensie de invaliditate.

Exemplu: pensia primită lunar de la stat după pensionare.

### **Pensie ocupațională**

Plan de pensie legat de relația de muncă sau de profesie. Poate fi instituit de angajator, de un grup de angajatori sau de o asociație profesională. Explicația simplă este: pensie suplimentară legată de locul de muncă ori de profesie, distinctă de pensia publică.

Exemplu: un plan de pensie oferit de angajator pe lângă salariu.

### **Pensie facultativă / plan personal de pensii**

Plan de pensie la care participarea este, în general, voluntară și care nu depinde de existența unui anumit angajator. Persoana îl încheie direct cu un fond de pensii sau o instituție financiară și își face contribuțiile în mod individual.

Exemplu: un cont de pensie privată Pilon III în care depuneți lunar bani.

### **Plan de pensii cu sold**

Plan de pensii în care există o valoare acumulată clară, un sold ce poate fi raportat ca sumă disponibilă.

Exemplu: puteți verifica online sau într-un extras ce sumă s-a acumulat în contul de pensie privată.

### **Prestații sociale**

Transferuri primite pentru a reduce povara financiară generată de anumite riscuri sau nevoi, cum ar fi bătrânețea, invaliditatea, șomajul sau decesul susținătorului principal.

Exemplu: alocații, ajutoare sociale, indemnizații, unele prestații pentru invaliditate sau sprijin acordat de stat.

### **Preț curent al locuinței / valoare actuală de piață**

Suma estimată pe care gospodăria crede că ar putea să o obțină dacă ar vinde proprietatea în prezent. Nu este neapărat prețul de cumpărare și nici valoarea din acte, ci o evaluare de piață actuală.

Exemplu: „dacă ați scoate azi locuința la vânzare, aproximativ cât credeți că ați obține pe ea?”

### **Principal**

Suma de bază împrumutată, fără a fi incluse dobânda, comisioanele sau alte costuri. Când se întreabă despre „sold rămas” sau „suma curentă de plătit”, de multe ori se urmărește *principalul* rămas de rambursat.

Exemplu: dacă ați împrumutat 200.000 lei pentru un credit ipotecar, aceasta este suma principală la început.

### **Profit**

Câștigul rămas după ce din veniturile unei activități se scad cheltuielile. În activitatea independentă, remunerarea depinde direct de profit sau de potențialul de profit.

Exemplu: din încasări de 10.000 lei și cheltuieli de 6.000 lei, profitul este 4.000 lei.

### **R**

#### **Rambursare**

Plata datoriei către creditor. Poate însemna fie plata ratelor periodice, fie stingerea integrală a creditului.

Exemplu: plata lunară a ratelor la bancă sau achitarea integrală a creditului înainte de termen.

#### **Rată a dobânzii**

Procentul aplicat creditului sau investiției, care arată costul banilor împrumutați ori câștigul aferent banilor investiți.

Exemplu: credit cu dobândă de 7% pe an sau depozit cu dobândă de 5% pe an.

#### **Rată lunară de credit**

Suma plătită lunar pentru un credit. De regulă include atât o parte din suma împrumutată (*principal*), cât și dobânzi sau comisioane.

Exemplu: 1.750 lei pe lună pentru creditul de locuință.

### **Refinanțare**

Contractarea unui nou credit pentru a rambursa unul existent, uneori pentru a obține condiții mai bune sau bani suplimentari.

Exemplu: închideți vechiul credit ipotecar și luați unul nou, cu dobândă mai mică sau perioadă mai lungă.

### **Regim de ocupare a locuinței**

Modul în care gospodăria folosește locuința principală: proprietate integrală, proprietate parțială, chirie sau utilizare gratuită.

Exemplu: locuiți în casa proprie, stați cu chirie sau locuiți într-o locuință pusă la dispoziție de familie fără chirie.

### **Reședință principală (RPG)**

Locuința în care membrii gospodăriei trăiesc de obicei cea mai mare parte a anului. Dacă există mai multe locuințe, se ia în calcul cea principală după criteriile precum timpul petrecut acolo, adresa folosită în mod obișnuit și alte reperi practice.

Exemplu: apartamentul în care locuiți zilnic, chiar dacă mai aveți o casă de vacanță sau o proprietate moștenită.

### **Restructurare a datoriei / renegociere**

Modificarea termenilor și condițiilor unui credit existent: de exemplu schimbarea dobânzii, a scadenței, a marjei, a sumei sau a perioadei de grație.

Exemplu: banca vă prelungește perioada creditului și vă scade rata lunară sau vă schimbă dobânda.

## **S**

### **Scadență**

Data sau termenul până la care trebuie plătită o sumă sau finalizat un credit.

Exemplu: data lunară la care trebuie plătită rata sau anul în care se termină creditul.

### **Societate cu răspundere limitată**

Întreprindere constituită ca persoană juridică, în care răspunderea proprietarilor sau asociaților este limitată, de regulă, la contribuția lor la capitalul firmei. În această categorie intră, de exemplu, SRL-urile și alte forme similare de societăți comerciale.

Exemplu: o firmă înregistrată ca SRL, în care asociații nu răspund în mod obișnuit cu bunurile lor personale pentru datoriile firmei.

### **Societate cooperativă**

Formă de organizare economică bazată pe asocierea mai multor membri care colaborează pentru satisfacerea unor interese economice comune. Funcționează după reguli specifice, iar beneficiile sunt distribuite potrivit participării membrilor la activitatea cooperativei.

Exemplu: o cooperativă agricolă sau de consum în care membrii contribuie și beneficiază împreună de activitate.

## **Sold**

Valoarea existentă într-un cont, plan de pensii sau alt produs financiar, la un moment dat.

Exemplu: soldul contului curent este 3.200 lei, iar soldul pensiei private este 18.000 lei.

## **Sold rămas**

Suma care mai trebuie plătită dintr-un credit sau din altă datorie. De regulă se urmărește suma împrumutată, fără dobânzi sau comisioane, nu totalul tuturor plăților viitoare.

Exemplu: dintr-un credit luat inițial de 250.000 lei, mai aveți de plătit 180.000 lei.

## **Suprafață utilă**

Suprafața locuinței care poate fi folosită efectiv de gospodărie, măsurată în interiorul pereților exteriori, fără pivnițe, mansarde nelocuibile și spații comune.

Exemplu: un apartament cu 3 camere și 68 metri pătrați utili.

## **T**

### **Transferuri private**

Sume primite regulat sau ocazional de la alte persoane private, de exemplu de la rude sau prieteni, inclusiv din străinătate. Nu sunt venituri din muncă și nici prestații publice.

Exemplu: bani trimiși lunar de copilul plecat în străinătate sau un ajutor financiar primit de la rude.

### **Transferuri publice**

Sume primite de la stat sau de la alte instituții publice, în afara veniturilor din muncă, cum ar fi anumite prestații sociale.

Exemplu: alocație, ajutor social, indemnizație sau alt sprijin acordat de o instituție publică.

## **U**

### **Uzupfruct**

Dreptul de a folosi un bun și de a beneficia de el fără a fi neapărat proprietar deplin. Explicația simplă este: „folosiți legal locuința, dar nu în sensul unei proprietăți depline și fără să plătiți chirie”.

Exemplu: părinții au transferat proprietatea copilului, dar și-au păstrat dreptul de a locui acolo toată viața.

## **V**

### **Valoare de piață**

Suma estimată pentru care un activ ar putea fi vândut în condiții normale, la momentul actual. Poate fi folosită pentru locuințe, alte proprietăți, obligațiuni, fonduri, acțiuni sau alte active.

Exemplu: prețul aproximativ la care ați putea vinde acum apartamentul, terenul sau investiția.

### **Valori mobiliare**

Instrumente financiare negociabile, cum sunt acțiunile și obligațiunile.

Exemplu: titluri cumpărate prin bursă sau prin intermediul băncii, care pot fi vândute ulterior.

### **Venit brut**

Venit înainte de deducerea taxelor și contribuțiilor sociale obligatorii. În interviu este util să se precizeze că este suma „înainte de taxe”, nu cea rămasă în mână.

Exemplu: salariul brut din contractul de muncă.

### **Venit net**

Venit după deducerea taxelor și contribuțiilor sociale. Este suma pe care persoana o primește efectiv „în mână” sau în cont.

Exemplu: suma care intră efectiv lunar în cont ca salariu.

### **Venit din activitate salariată**

Venit obținut pe baza unui contract de muncă sau a unei relații similare. Poate include salariul de bază, plata pentru timpul nelucrat, ore suplimentare, bonusuri, comisioane, bacșișuri și alte plăți salariale în bani.

Exemplu: salariul lunar, primele, bonusurile de performanță, plata orelor suplimentare.

### **Venit din activitate independentă**

Venit obținut din activități desfășurate pe cont propriu. Poate include profitul sau pierderea netă din exploatare, drepturi de autor și alte venituri direct legate de activitatea proprie. Nu include dividendele și nici veniturile pasive din simpla deținere de capital.

Exemplu: câștigul rămas după cheltuieli din activitatea de PFA, cabinet medical, atelier, prestări servicii, agricultură pe cont propriu.

### **Venit din investiții financiare**

Venit obținut din active financiare, de exemplu dobânzi, dividende și alte câștiguri asociate plasamentelor financiare.

Exemplu: dobânda la depozit, dividendele primite pentru acțiuni, câștigul din vânzarea unor investiții.

### **Venit din proprietăți imobiliare**

Venit obținut din închirierea unor proprietăți imobiliare. Cel mai simplu exemplu este chiria încasată pentru un apartament, o casă sau un spațiu.

Exemplu: suma primită lunar pentru un apartament dat în chirie.

### **Venit din pensii publice**

Venit primit din sistemul public de pensii. Include diferite forme de pensii și alte plăți similare legate de bătrânețe, urmaș sau invaliditate.

Exemplu: pensia de limită de vârstă primită lunar de la stat.

### **Venit din planuri de pensii ocupaționale și private**

Sume primite regulat din planuri ocupaționale, pensii private sau anumite contracte de asigurare. Pot lua forma unor prestații periodice sau a altor beneficii financiare.

Exemplu: o sumă lunară sau anuală primită dintr-un plan privat de pensii.

### **Venit din transferuri sociale**

Prestații sociale primite de gospodărie, altele decât pensiile și șomajul. În practică, respondentul se poate gândi la alocații, indemnizații și alte ajutoare regulate sau ocazionale.

Exemplu: alocația copilului, sprijinul pentru familie, alte beneficii sociale.

### **Venit „normal/obișnuit”**

Venitul obișnuit al gospodăriei într-o perioadă tipică, fără evenimente excepționale sau deviații temporare mari. Este util atunci când se verifică dacă anul de referință a fost unul tipic sau atipic pentru gospodărie.

Exemplu: venitul lunar obișnuit, fără a lua în calcul o vânzare excepțională, o moștenire sau un bonus unic foarte mare.